میراث فرهنگی

حفاظت از ۸۰ پشت بام تاریخی در میبد

میبد است و خانه‌های قدیمی‌اش؛ خانه‌هایی که انگار از دل تاریخ بیرون آمده‌اند. میبد است و کوچه‌ها، محله‌ها و ساباط‌هایی که هرکدام نشانه‌ای از روزگار گذشته‌اند؛ آثاری که سال به سال که گذشته، عمرشان که زیاد شده، فرتوت‌تر شده، اما همچنان پابرجا ایستاده‌اند و حفاظت از آنها به یکی از اولویت‌های اصلی اداره میراث فرهنگی این شهر تبدیل شده است.

به گزارش جام‌جم، این روزها که هوای بسیاری از شهرهای کشورمان بارانی است، نگرانی برای مراقبت از این آثار تاریخی در دل بسیاری از دوستداران میراث فرهنگی افتاده، رئیس اداره میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی شهرستان میبد در همین رابطه از توجه این اداره به حفظ و مرمت پشت بام این بناهای تاریخی خبر داده و گفته: «در پی بارندگی‌های سال گذشته و نیاز به حفاظت و رفع خطر بناهای تاریخی در مقابل بارش‌های احتمالی، پشت بام ۸۰ بنای تاریخی در شهرستان میبد حفاظت شدند.»

رسول مشتاقیان ادامه داده: «پشت بام‌های تاریخی میبد با اعتبار تقریبی یک‌میلیارد ریال در سطح شهرستان و به‌صورت مشارکتی با مالکان و هیات امناهای مربوط از نیمه دوم سال گذشته تاکنون مرمت و ساماندهی شده است.»

او البته با اشاره به این‌که بافت تاریخی شهرستان میبد از بافت‌های بی‌نظیر استان است، گفته: «حفاظت از پشت‌بام‌ها در بناهایی از جمله مسجد، حسینیه، حمام آب انبار، ساباط و خانه‌های قدیمی صورت گرفته است.» گفتنی است یک‌سوم وسعت شهرستان میبد بافت تاریخی است و با ۱۰۴هزار نفر جمعیت در ۵۰ کیلومتری شمال غرب شهر یزد مرکز این استان قرار دارد.

صادرات ۱۲ میلیون دلاری صنایع‌دستی از مرز مهران

اقتصاد منهای نفت، مدت‌هاست مورد توجه مسؤولان کشورمان قرار گرفته و در این بین صادرات صنایع‌دستی به‌عنوان یکی از محورهای اصلی شناخته می‌شود؛ در همین رابطه مدیرکل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی ایلام از صادرات ۱۲ میلیون دلاری صنایع دستی از مرز مهران به کشور عراق در شش ماهه اول سال جاری خبر داده است. عبدالمالك شنبه‌زاده ادامه داده: بر اساس آمار دریافتی از گمرك استان محصولات مختلف صنایع‌دستی از مرز بین‌المللی مهران به کشور عراق صادر شده که گلیم نقش‌برجسته، جاجیم و نمد از مهم‌ترین این اقلام صادراتی بوده است.

به گفته شنبه‌زاده، گلیم نقش برجسته مهم‌ترین و شاخص‌ترین صنعت دستی و بومی استان ایلام است که با توجه به شاخص‌هایی از جمله پیشینه و تعداد بالای افراد شاغل در این صنعت، با نشان تجاری ملی گلیم نقش برجسته معرفی شده است./ میراث آریا

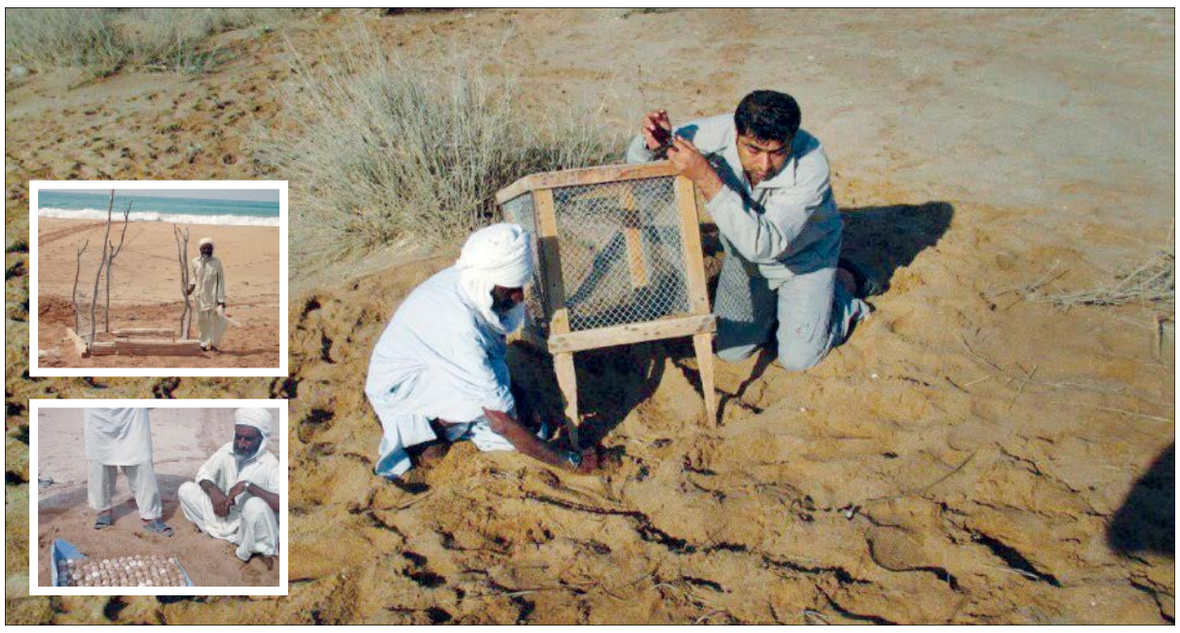

دادرحیم دادشاپور یکی از همیاران محیط زیست چابهار است که با وجود مشکلات زیاد همچنان با علاقه و انگیزه به کار حفاظت از لاک پشت‌ها در این منطقه ادامه می‌دهد

گزارشی از روستای لیپار در سیستان و بلوچستان که حالا خانه لاک‌پشت‌ها شده است

دادرحیم؛ فرشته نجات لاک‌پشت‌ها

مینا مولایی

ایران

در چابهار سیستان و بلوچستان، آنجا که محلی‌ها چهاربهار می‌خوانندش و مدتی است ساحل خیره‌کننده‌اش انگیزه سفر شورانگیز خیلی‌ها شده، ما سراغ بومی‌هایی آمده‌ایم که دل‌شان برای محیط‌زیست می‌تپد؛ مردمانی که زیر سایه محرومیتی که از مدت‌ها پیش روی سر این شهرستان چتر شده، زندگی می‌کنند و با این حال شانه خالی نمی‌کنند از حفاظت از آب و خاك شان؛ مردانی مثل دادرحیم دادشاپور، یکی از ساکنان بومی روستای لیپار، روستایی محروم در ۱۵ کیلومتری چابهار بعد از ساحل رمین، در مسیر ساحل گواتر؛ روستایی که از سال‌ها پیش محل تخم‌گذاری تعدادی از لاك‌پشت‌های سبز کشورمان بوده است.

اما حکایت دادرحیم و لیپار و لاك‌پشت‌های سبز، به عشق و علاقه‌ای گره خورده است که باعث شده دادرحیم از مدت‌ها پیش مسؤول حفاظت از لاك‌پشت‌ها و تخم‌هایشان در ساحل منتهی به این روستا بشود.. او یکی از صدها همیار محیط‌زیست شهر چابهار است و با وجود مشکلات زیاد، همچنان با علاقه و انگیزه، به کارش ادامه می‌دهد.

با دادرحیم سخت هم صحبت می‌شویم؛ تلفن همراهش آنتن نمی‌دهد، تماس ما چند بار قطع می‌شود و ماحصل گفت‌وگوی ما اطلاعاتی مختصر از اوست؛ این‌که او متولد ۱۳۳۸ است و از بچگی در همین روستا به دنیا آمده و خیال رفتن از این روستا را ندارد چراکه لیپار زادگاهش است. شاید به خاطر همین است که می‌گوید: «من همین جا در همین روستا به دنیا آمدم و همین‌جا هم از دنیا می‌روم.» او با وجود همه مشکلاتی که بقیه اهالی را یکی یکی از لیپار، پر دادند، همچنان با خانواده اش در لیپار مانده است. چرایش را که می‌پرسیم باز می‌رسیم به همان کلمه زادگاه، همان رشته وصل ناگسستنی که به پای این مرد پیچیده و او را پابند روستایش کرده است؛ آن‌قدر که بماند و ماندنش به نفع محیط‌زیست و حیات‌وحش این منطقه باشد. دادرحیم به ما می‌گوید: «من لاك‌پشت‌ها را از بچگی دوست داشتم و به‌خاطر این علاقه رفتارشان را زیر نظر گرفتم و الان بعد از این همه سال عمری که از خدا گرفته ام به خوبی می‌توانم محل تخم‌گذاری‌شان را شناسایی کنم. البته این کار راحتی نیست، من بعضی وقت‌ها ساعت‌ها در شب در ساحل قدم می‌زنم، حتی چند روز وقت می‌گذارم اما بالاخره موفق می‌شوم که این محل‌های تخم‌گذاری را شناسایی کنم و آنها را به کارشناسان محیط‌زیست چابهار معرفی کنم.»

از دادرحیم درباره انگیزه اش که می‌پرسیم می‌خندد و می‌گوید: «من با این لاك‌پشت‌ها دوست هستم... اینها سرمایه‌های منطقه ما هستند، برکت روستای ما هستند و من فقط وظیفه‌ام را انجام می‌دهم.»

فراخوانی برای روشن کردن شب‌های لیپار

کلمه لیپار را اگر در موتور جست‌وجوگر گوگل جست‌وجو کنید به روستایی می‌رسید که می‌گویند می‌تواند یکی از مقاصد گردشگری در چابهار باشد؛ روستایی از توابع بخش مرکزی چابهار! اما این یك روی سکه لیپار است، روی دیگر لیپار زیر سایه محرومیت نفس می‌کشد. آن وقت این روستا می‌شود روستایی که بیشتر اهالی‌اش در سال‌های گذشته به‌خاطر خشکسالی و مشکلات اقتصادی مهاجرت کرده‌اند و خالی از سکنه شده. می‌گویند لیپار حالا دو خانوار بیشتر جمعیت ندارد و دادرحیم دادشاپور و خانواده‌اش یکی از این خانواده‌ها هستند.

ما اسم لیپار و دادرحیم را اولین بار از زبان احمد بحری، محیط بان، فعال محیط‌زیست و مدیر پروژه نذر طبیعت می‌شنویم. بحری به ما می‌گوید: «در سفری که گروه نذر طبیعت در نیمه مهرماه برای اجرای پروژه مهر با گاندو و توزیع بسته‌های نوشت‌افزار بین دانش‌آموزان روستاهای ساکن منطقه حفاظت شده گاندو داشتند، ما بازدیدی از روستای لیپار داشتیم و با ساکنان این روستا آشنا شدیم.»

این آشنایی حالا منجر به یك فراخوان جدید در پروژه نذر طبیعت شده است؛ فراخوانی که قرار است روستای لیپار را از نعمت برق بهره‌مند کند. بحری البته برای این فراخوان و کمك به اهالی این روستا، یك انگیزه محیط‌زیستی هم داشته، او همین جا در این روستا با دادشاپور اشنا و همت بلند این مرد بومی در حفاظت از لاك‌پشت‌های در معرض خطر مورد توجه‌اش قرار گرفته: «ما در بازدیدی که از این روستا داشتیم فهمیدیم که دادشاپور سال‌هاست برای حفاظت از لاك‌پشت‌های سبز که برای تخمگذاری به ساحل این روستا می‌آیند تلاش می‌کند و همکاری خیلی خوبی با محیط‌بانان شهرستان چابهار دارد.

اما نکته جالب توجه برای ما این بود که او به‌رغم کوچ همه ساکنان این روستای ساحلی، حاضر نشده زادگاهش را ترك کند و در سخت‌ترین شرایط بدون داشتن آب و برق و امکانات بهداشتی به زندگی‌اش در لیپار ادامه می‌دهد. حتی وقتی با خود او صحبت کردیم دیدیم اولویت اول زندگی‌شان در این روستا برق است و اهالی مجبورند برای شارژ موبایل مثلا ۲۰ کیلومتر بروند و چندساعتی در روستای مجاور که برق دارد بمانند و دوباره به محل زندگی خودشان برگردند.»

همین موضوع باعث شد که جمع‌آوری کمك برای مجهز کردن کپرهای این روستا به سیستم برق خورشیدی یکی از فراخوان‌های بچه‌های نذر طبیعت باشد. بحری در توضیح بیشتر می‌گوید: «طی بررسی‌های صورت گرفته به این نتیجه رسیدیم که پنج کپر موجود در روستا را به برق خورشیدی مجهز کنیم و در کنار این، حداقل یك یخچال و یك پنکه برای این روستا تهیه کنیم. برآورد اولیه ما برای به سرانجام رسیدن این مجموعه، حدود سی میلیون تومان بود که خوشبختانه با مشارکت خیرین و دوستداران محیط‌زیست مقداری از آن فراهم شده و ما در حال رایزنی با چند شرکت تولید و واردکننده تجهیزات انرژی خورشیدی هستیم تا بتوانیم بالاترین کیفیت و پایین‌ترین قیمت این تجهیزات خورشیدی را تهیه کنیم.»

فعالیت‌های حفاظتی ویژه

برای اشرفعلی حسینی رئیس اداره حفاظت محیط‌زیست چابهار، نام دادرحیم دادشاپور نام آشنایی است، نامی که سابقه‌اش به یك همکاری ۱۲ ساله می‌رسد. حسینی در این رابطه به ما می‌گوید: «سال ۸۷ یعنی اوایل مطرح شدن بحث حفاظت از زیستگاه‌های لانه‌سازی و تخم‌گذاری لاك‌پشت‌ها در چابهار.

آن زمان ما در منطقه ساحلی به دنبال افراد بومی بودیم که به‌واسطه زندگی در این منطقه با لاك‌پشت‌ها و خصوصیات و رفتارهای آنها آشنا بودند و همین جا بود که با آقای دادشاپور آشنا شدیم.»

حسینی درباره ضرورت این حفاظت می‌گوید: «از قدیم به‌خاطر یك‌سری باورهای غلط که پایه علمی هم ندارند، خیلی‌ها به‌دنبال جمع‌آوری تخم این لاك‌پشت‌ها برای مصارف خوراکی و دارویی و... هستند، در حالی که این لاك‌پشت یعنی لاك‌پشت سبز جزو گونه‌های در معرض خطر است و باید مورد حفاظت قرار بگیرد. مخصوصا در فصل تخم‌گذاری که در سواحل ماسه‌ای چند روستای منطقه ما یعنی روستاهای کچو، پوشات، کیش دپ، کوپان سر، پسابندر و لیپار انجام می‌شود. با همین هدف ما فعالیت‌های حفاظتی مختلفی را در این مناطق شروع کردیم، مثل برنامه پایش، گشت میدانی شبانه به طور همزمان در سواحل ماسه‌ای روستاهای مورد نظر، ثبت اطلاعات تخمگذاری، بیومتری و تگ‌گذاری لاك‌پشت‌های ماده، ساخت هچری سایت، مراقبت از تخم‌ها و لانه‌ها و رهاسازی نوزادان لاك‌پشت توسط کارشناسان محیط‌زیست دریایی. البته همه این کارها با مشارکت جوامع محلی و با هدف حفاظت از تخم‌های لاك‌پشت‌ها تا رسیدن به مرحله نوزادآوری در طول فصل تخم‌گذاری در سواحل چابهار انجام شد و آقای دادشاپور یکی از این همیاران محیط‌زیست ماست.»

رئیس اداره محیط‌زیست چابهار در ادامه صحبت‌هایش به مهارت خاص این همیار محیط‌زیست در شناسایی محل تخم‌گذاری لاك‌پشت‌ها اشاره می‌کند: «واقعا عجیب بود اما آقای دادشاپور روش خاصی برای شناسایی داشت. از آنجایی که لاك‌پشت‌ها برای رد گم کردن تخم‌هایشان را در چند لانه می‌گذارند و بسیاری از این لانه‌ها خالی است، پیدا کردن لانه مورد نظر کار سختی است اما آقای دادشاپور این مهارت را دارد که با یك چوب باریك و با توجه به مهارت و شناختی که از این حیوان دارد، خانه واقعی تخم‌ها را شناسایی کند و به همین دلیل الان چندسالی است که با کارشناسان اداره ما و محیط بانان منطقه همکاری می‌کند.»

حسینی در توضیح بیشتر می‌گوید: «ما این تخم‌ها را سایز بندی می‌کنیم، همچنین اگر در معرض بالا آمدن آب باشند، از آنها حفاظت می‌کنیم، البته این حفاظت در مقابل حیوانات هم انجام می‌شود، حتی اگر لازم باشد آنها را جابه جا می‌کنیم و در جای امن قرار می‌دهیم و اطرافشان توری می‌کشیم تا از گزند پرنده‌ها و حیواناتی مثل شغال و روباه در امان باشند.»

همیاران محیط‌زیست چابهار

چابهار اما از این همیاران محیط‌زیست از این مردان بومی حامی حیات وحش کم ندارد و این همه خوشبختی این شهر ساحلی محروم است. حسینی درباره مشارکت جامعه محلی با کارشناسان محیط‌زیست اداره متبوعش می‌گوید: «ما اینجا همیار محیط‌زیست زیاد داریم.

نه فقط در بحث حفاظت از لاك‌پشت‌ها که در بحث حفاظت از گاندوها هم خیلی‌ها به صورت خودجوش پیش قدم هستند. افرادی مثل ملك دینار شجره و عمر شجره که در منطقه باهوکلات و درگز فعالند. همچنین جابر برن و خدابخش خاکره و عبدا... عاج که در بخش‌هایی از ساحل گواتر کار حفاظت از تمساح پوزه کوتاه را انجام می‌دهند و واقعا همیار محیط‌زیست هستند.»

> **حسینی:** از قدیم به‌خاطر یك‌سری باورهای غلط که پایه علمی هم ندارد خیلی‌ها به‌دنبال جمع‌آوری تخم این لاك‌پشت‌ها برای مصارف خوراکی و دارویی و... هستند، در حالی که این لاك‌پشت یعنی لاك‌پشت سبز جزو گونه‌های در معرض خطر است و باید مورد حفاظت قرار بگیرد

پدر مهربان تمساح‌ها

ملك دینار شجره، یکی از معروف ترین همیاران محیط‌زیست چابهار است، پدری مهربان برای ۲۶ تمساحی که در یکی از برکه‌های باهوکلات زندگی می‌کنند. تصویر مراقبت دلسوزانه او از گاندوها بارها در فضای مجازی منتشر شده است. ملك دینار و بقیه اهالی این روستا معتقدند تمساح‌ها بیش از ۲۰۰ سال است که در این منطقه زندگی می‌کنند و وجودشان برای منطقه پر برکت است. همین اعتقاد باعث شده این مرد ۶۵ ساله، همکاری ۱۶ ساله‌ای با محیط‌زیست چابهار داشته باشد. او در این رابطه می‌گوید: من فعال افتخاری محیط‌زیست هستم و سال‌هاست تلاش می‌کنم تا از سوی افراد محلی یا غیربومی آزاری متوجه تمساح‌ها نشود. بزرگان ما و اجداد ما معتقد بودند تمساح برکت آب است و اگر کشته یا زخمی شود، دریاچه خشك می‌شود و همین انگیزه باعث شده من شرایط زندگی را برای این تمساح‌ها آسان‌تر کنم.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۵۱۳

جدول عادی

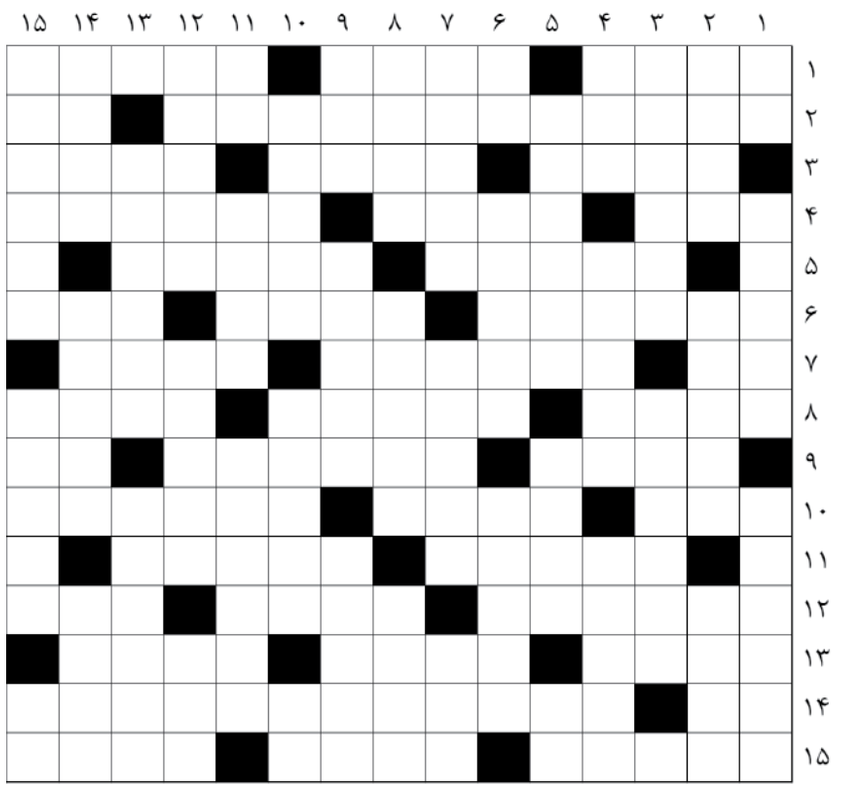

افقی: ۱) اصطلاحی در شطرنج - کشف‌کننده - از درجات نظامی ۲) بازیگر خانم مجموعه تلویزیونی ستایش - بانگ چوپان ۳) مقابل گرفتن - سنگواره - نامیده‌شده ۴) خاصیت ارتجاعی دارد - در بیان علت به کار می‌رود - پاره و بریده شده ۵) خیمه - ناپسند داشتن ۶) برشته‌شده و سوخاری - قطعی - انتقام ۷) شبکه گسترده جهانی - آهسته - تغار چوبی ۸) اندازه فرنگی - مربوط به بهار - اعمال خشونت ۹) خودروی زرهی - دورو - حرف دهن‌کجی ۱۰) از ملزومات اداری - مجوز ورود به سینما - شهری در گیلان ۱۱) ملازم - همبازی لورل ۱۲) از آثار شکسپیر - بهشت - ابزار درو کردن ۱۳) معیار - نامی دخترانه - مرکز شهرستان تنگستان ۱۴) برادر عرب - کمترین و بیشترین فرکانس صوت که گوش می‌تواند بشنود ۱۵) نوعی کارد نوك‌تیز - یکسوکننده الکترونیکی - کلفت و ضخیم.

عمودی: ۱) بنیاد - از گیاهان آپارتمانی زیبا - پیرو دین اسلام ۲) کندن گل - گیاهی - بی‌اعتنا به قید و بندها ۳) تمرین - رمز عملیات کربلای پنج ۴) توشه - مشاور - چراغ ۵) توتون قلیان - ماری بسیار سمی - حرف محرمانه ۶) چه کسی - رادار - عالم غیرمادی ۷) آسان‌گیری - هزینه استفاده از خدمات یك موسسه - گاهی سوار گاری می‌شود! ۸) اسکلت فلزی اصلی ماشین - داستان - نازل‌شده در مدینه ۹) تخصصی - شیره خشکیده گون - سر و صدا ۱۰) امیدوار - برابر - محکم کردن ۱۱) پسوند شباهت - گدا - پایتخت ارمنستان ۱۲) شعری که در وصف جنگ سروده می‌شود - اشخاص - خواهش نفسانی ۱۳) تلاشگر - ترکیب شیمیایی آبدار ۱۴) نهایت آرزو - یکی پس از دیگری - جانور تك‌سلولی ۱۵) دسته‌ای از موجودات زنده‌ای که تحریك‌پذیرند - بی‌دغدغه - مساوی.

جدول ویژه

افقی: ۱ - پرنده شناگر - امر فقهی که ترك و انجام آن مساوی است - مکتب‌ها ۲) از آثار منثور عرفانی نوشته محمد بن منور - تکرار حرفی ۳) پول هلند - هفدهمین سوره قرآن - مختصر و مفید ۴) عالی مقام - پول بسیار ناچیز - لوله خمیده چاهك فاضلاب ۵) نام مستعار زنده‌یاد کیومرث صابری فومنی - صافی ۶) بی‌آبرویی - سبزوار قدیم - کولاك ۷) بله آلمانی - روستای ییلاقی در دامنه کوه سهند - کبوتر دشتی ۸) اشك چشم - وضع موجود - وسیله تزریق آمپول ۹) شکاف باریك - برتری - تکرار حرفی ۱۰) دست‌نخورده - هر داروی نرم‌کننده مزاج - کمك‌کننده ۱۱) داد و فریاد کردن - میعادگاه حافظ ۱۲) دهن‌دره - خانم - درنده جنگلی ۱۳) خداوندی - صفت باد - نابودی ۱۴) دوتا نون - از هفت‌خان رستم ۱۵) هیدروکربنی مایع و سمی - نگاه کردن - عروس به خانه بخت می‌برد.

عمودی: ۱) دو یار همقد - از پیامبران الهی - معبد بت‌پرستان ۲) هم‌آواز - پشه - شاداب و سرحال ۳) حرف راست نمی‌زند - پسر خسرو پرویز ۴) سرمایه جاودانی - کفش - نخستین سگی که قربانی اکتشافات فضایی شد ۵) نوعی حرکت نمایشی با توپ - رمزها - سنگریزه ۶) ضمیر جمع - گیج‌گاه - جهان معنی ۷) مصیبت‌ها - اسباب و لوازم - استخوان بلند ساعد ۸) سومین فرمانروای خوارزمشاهی - چوبدستی پلیس - ایفای نقش ۹) زن زیبای بهشتی - نهایی - شبیه ۱۰) گوشه و کناره هر چیز - محکم - موجود قرآنی ۱۱) نت سوم - برداشت خاص از موضوعی - لقب تبهکاران ژاپنی ۱۲) آزردگی - پس داده شده - رگ گردن ۱۳) شجاع - از غذاهای دریایی جنوب ایران ۱۴) موتورسیکلت ورزشی - سپاسگزار - طولانی‌ترین رود اروپا ۱۵) طبیب مخصوص انوشیروان - از پادشاهان اشکانی - گل سرخ.

حل جدول عادی شماره ۵۵۱۲

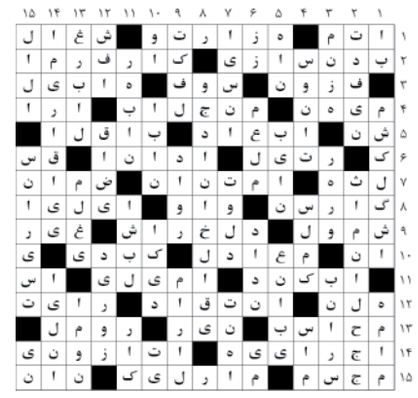
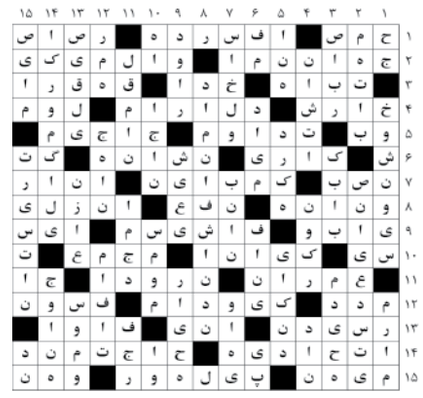
حل جدول ویژه شماره ۵۵۱۲